

Lovas szótár**A DÍJLOVAGLÁS MAGYARÁZATOKKAL ELLÁTOTT SZÓJEGYZÉKE**

(Készült az Egyesült Államok Nemzeti Szövetsége Díjlovagló Bírói Bizottságának javaslata alapján.)

Egy értelmező szójegyzék nélkül, még az egyébként egy nyelven beszélő lovasok, edzők és bírók kommunikációja során is gyakran másképp értelmezi az egyes kifejezéseket a hallgató, mint a beszélő. Ezért meg kellett alkotni a szótári fogalmakat és a hozzájuk tartozó magyarázatokat. Kiemelt figyelmet fordítottak azokra a kifejezésekre, melyek jelentésében az egyes nyelvek akár árnyalatnyi eltérést is mutatnak.

A szószeretet fő célja, hogy a bíráskodás során használt kifejezések értelmezését egységesítse, ezáltal javítva megértésüket. Nem törekszik azonban arra, hogy teljes körű díjlovagló szaknyelvi lexikon legyen.

Az alábbi szójegyzék remélhetőleg segíti a kommunikációt a bírók, a lovasok és az edzők között. Ha betölti ezt a szerepet, csakis hasznára válhat a bíráskodás minőségének és növelheti a bírói protokollból szerzett versenyzői tapasztalatokat.

Aktivitás (Activity)

Energia, életerő, élénkség - különösen a hátulsó lábakra vonatkozóan használjuk. Elsősorban a lépés „lendületésnek” meghatározására alkalmazzuk.

Állítás (Slight Flexion at the Poll)

A nyak oldalirányú ívelése a tarkótól a marig, így a ló kissé oldalra néz. Helyes állításnál a lovas a nyeregben ülve a ló belső szemboltját kell hogy lássa aszerint, hogy pl. jobbra vagy balra van állítva.

Átengedőség (Submission)

Feltétele az engedelmesség. Az átengedő lovon a segítségek akadálytalanul tevődnek át és haladnak végig. A ló engedelmes lovasa felé, ami megmutatkozik az állandó figyelemben, az együttműködő készségben és a ló magabiztos fellépésében, mely párosul a harmóniával, a feladatok könnyed bemutatásával és korrekt kivitelezésével, beleértve a megkívánt hajlítás elfogadását, a lovas segítségeire való azonnali és engedelmes reagálást, továbbá a megfelelő egyensúlyt a feladatok végrehajtása során.

Átlépés, túllépés (Overstep, Overstride, Overtrack)

1. (Overstep, Overstride, Overtrack) A ló hátulsó lábát az elülső láb patanyoma elé helyezi le. Az átlépés kívánalom a közép és nyújtott iramok lovaglásánál.

2. (Crossing) Lépésben vagy ügetésben végrehajtott oldaljárások, féloldalazás vagy combra való engedés során az elülső és a hátulsó lábak egymás előtti átlépésének, keresztezésének mértékére vonatkozik.

Átmegy a segítség a lovon (Throughness)

A ló izomzatának rugalmas, felszabadult állapota, amely biztosítja az energia korlátlan áramlását, áttevődését hátulról előre és előlről hátrafelé. Ennek köszönhetően a lovas segítségei szabadon gyakorolnak befolyást a ló minden egyes részére. (pl. a szársegítség hatása végighalad a rugalmas, elengedett izomzatú lovon, áttevődik a hátulsó lábakra, melyekre befolyást gyakorol).

Beejtett hát (Hollow Back)

A hát lesüllyed vagy beejt a ló. Okozhatja a hátizmok gyengesége vagy az izom hosszantartó összehúzódása - hiányzik az izomzat rugalmassága, elengedettsége és a kívánatos lengő hát.

Belelép a patanyomba (Imprinting; Tracking up)

A hátulsó lábak pontosan az elülső lábak patanyomába lépnek.

Belső oldal (Inside)

1. Az az oldal, amerre a lónak a feladat végrehajtásához állítva vagy hajlítva kell lennie. (oldalirányban)

2. A lónak a kör belső oldala felé eső oldala.

Amennyiben a két feltétel nem esik egybe, az első pont az irányadó. (pl. ellenvágta esetében)

Bizalom (Confidence)

A ló bátorsága és határozott fellépése a feladatok lovaglása során és a lovasába helyezett bizalom.

Bólogat vágásban (Rocking, Rocking Horse Canter)

Vágásban a nyak és / vagy az elülső rész túl sokat megy fel és le. Eredményezheti a nem megfelelően tértnyerő mozgás, a hátulsó végtagok nem kielégítő használata, vagy

a lovas helytelen befolyása.

Egyenesre állítottság, egyenesség (Straightness)

1. Párhuzamos elhelyezkedés a kijelölt vonalhoz képest (pl. a fara sem jobbra, sem balra nem tér el a középvonalról)
2. A ló testrészeinek egymáshoz viszonyított egyenessége a faroktól a tarkóig. (pl. nem megy el a vállán, vagy nem törik meg tarkóban)
3. Párhuzamos lovaglás a kijelölt vonalhoz képest (pl. nem tekereg, nem tér le a vonalról)

Egyenetlen (Uneven; Unlevel)

1. (Uneven) A lépések hossza nem egyforma.
2. (Unlevel) Az egyensúly a mozgás ütemében megbillen valamelyik oldal vagy végtag irányába, a súly egyenetlen eloszlása a két oldal között.

Egyensúly (Balance)

A ló és a lovas súlyának egymáshoz viszonyított eloszlása az elülső és a hátulsó lábak között (hosszanti egyensúly), valamint a jobb és a bal oldali lábak között (oldalirányú egyensúly). A ló akkor van jó egyensúlyi helyzetben, ha a súly egyformán oszlik meg a bal és a jobb oldal között és a képzési szintnek megfelelően, hosszanti irányban fokozottan a hátulsó lábakra helyeződik, ami lehetővé teszi, hogy könnyedén lépjen a lovas kezéhez. Az egyensúly elvesztése a súly hirtelen megnövekedését jelenti az elülső részen és / vagy az egyik oldalon.

Elején van, elejére esik (On the Forehand)

Hosszanti irányban rossz egyensúlyi helyzet; a ló túl sok súlyt helyez az elülső lábakra 'beledőlve' a lovas kezébe és a szárákra.

Elengedettség (Relaxation)

1. Nyugodt mentális állapot. Szorongástól vagy idegességtől mentes higgadtság.
2. Az izmok feszültségmentessége. Az izmok feszülése alatt itt mást értünk, mint ami szükséges az optimális önhordáshoz, a toló és hordozó erőhöz, a rugalmassághoz szükséges ütemes izom összehúzódáshoz és megnyúláshoz és a mozgás folyamatosságához.

Ellenszegülés (Resistance)

A ló fizikai ellenkezése a lovassal szemben. Nem azonos az engedetlenséggel és azzal, amikor a ló a segítségek alól kivonja magát. Az ellenszegülés lehet pillanatnyi (pl. durva segítségadás által kiváltott reakció) vagy folyamatos.

Elmarad a fara (Lack of Parallelism)

Féloldalazásban vagy combra való engedésben az elülső rész túlzottan vezet, így az elülső és a hátulsó lábak nem lépnek keresztbe és a testsúly alá. Ilyenkor a ló hosszahajlítása többnyire nem elégséges.

Elmegy a vállán, a külső vállára esik (Falling Over Outside Shoulder)

A ló nincs a lovas helyes segítségein, a külső szár nem tart meg kellőképpen, így a külső vállával kitérve az egyenesre állíttottságból a ló kivonja magát a lovas segítségei alól.

Elnagyolt átmenet (Blurred)

Hiányzik az átmenet tisztasága, kifejezettsége a jármódok vagy egy adott jármódon belüli iramok között.

Elő a késik (Late)

Az ugrásváltásban az elülső láb később ugrik át, mint a hátulsó. Gyakran a kellő mértékű előremenés hiányára vagy a külső és a belső szár funkciójának nem megfelelő elhatárolása okozza.

Előre (Forward)

Abba az irányba vagy arra felé, ami a ló előtt van, vagy amerre a ló halad.

Az előre szó azt az irányt jelöli, amerre a ló megy és nem azt, ahogyan eljut oda. A „többet előre” kifejezés nem jelöli pontosan, hogy lendületesebben vagy hosszabb lépésekkel kellene haladnia a lónak. Az olyan kifejezések, mint „több energiát”, „több megnyúlást” „hosszabb ugrásokat” „tértnyerőbben” „élénkebb tempót” stb. pontosabban fejezik ki, HOGYAN kellene a lónak az előre felé irányba haladnia.

Helyesen abban az esetben használjuk a „többet előre” kifejezést, amikor például egy féloldalazás vagy egy combra való engedés során túl meredek szögben, túl sokat megy oldalra és nem elégséges az előremenés.

Eltér az egyenesről (Wandering, Wavering, Weaving)

Tekereg, sodródik, nem egyenes vonalon halad egyik ponttól a másikig.

Emelkedettség (Elevation, Lift)

1. (Elevation) A fej és a nyak által alkotott ív (beleértve a nyak kiinduló pontját is). Ideális, ha a nyak szabadon emelkedik ki a marból.
2. (Lift) Alkalmazzák a piaffe-ra és a passzázsra abban az értelemben, hogy milyen magasan, hatékonyan, vállból szabadon emeli az elülső lábakat a ló. / akció / emelése a lábaknak.
3. (Lift) A tolóerő felfelé irányuló összetevője. Annak mértékét jelöli, mennyire löki el magát a ló a talajtól.

Engedelmisség (Obedience)

A ló szándékot mutat a lovas által kért feladatok, átmenetek, figurák végrehajtására. Azzal együtt, hogy a ló ellenszegül, vagy valamilyen módon kivonja magát lovasa segítségadásai alól, még mindig lehet „engedelmes”. (pl. a ló bemutatthat hibák nélkül, a megadott helyen egy sorozat ugrásváltást annak ellenére, hogy szár mögött van, tarkója megtört, szája nyitott, farkát tekergeti, visszatart, vonakodik tértnyerően előre menni stb. - így végrehajtja a feladatot, de nem feltétlenül átengedő, rugalmas stb.)

Engedetlenség (Disobedience)

A ló szándékos elhatározása, hogy nem hajtja végre a kért feladatot, vagy olyat tesz, amit nem kérnek tőle (pl. ellenvágásban átugrik).

Fara magas (High Behid)

A far ismétlődő, aktív felfelé irányuló kitérése a segítségadások alól. Jellemző vágásban, amikor nem kielégítő a hátsó lábak tevékenysége és piaffe-ban, amikor nem megfelelő az öntartás és a keret rugalmassága.

Fara vezet (Hide quarters trailing)

A kifejezést a párhuzamosság hiányának meghatározására használjuk féloldalazásban vagy combra való engedésben, amikor a ló fara hibásan közelebb lép az elérni kívánt vonalhoz, mint az elülső része.

Feladat (Movement)

1. Az a mozgássor, amelyet a ló végez.
2. Egy program feladata. Egy díjlovagló program egy meghatározott szakasza, amelyet egyetlen pontszámmal értékelnek a bírók a pontozólapon.
3. Feladat a díjlovagló sportban. Gyakorlat, amit egy patanyom figura, vonalvezetés, átmenet, a ló helyzete vagy ezek kombinációja határoz meg.

Felső vonal (Topline, Alignment)

A ló kontúrja a fülektől kezdve a nyaka és a háta teteje mentén a farkáig.

Ferdeség (Crookedness)

1. A párhuzamos elhelyezkedés hiánya a kijelölt vonalhoz képest (pl. elferdül, a fara jobbra vagy balra kitér a középvonalon haladva)
2. A ló testrészeinek egymáshoz viszonyított ferdesége a faroktól a tarkóig. (pl. elmegy a külső vállán, vagy megtörik tarkóban)
3. A lovagolt vonal egyenetlensége (pl. hullámos, letér az egyenesről)

Feszés / feszesség (Tense)

1. Az izmok összehúzódása vagy megrövidülése; általában a hosszantartó összehúzódás megjelölésére használják (az összehúzódást nem követi az izmok váltakozó megnyúlása és elengedettsége a mozgás ütemében).
 2. Utalhat a ló mentális állapotára: pl. szorongó, ideges. A ló fizikai állapotára utalóan: megfeszül, az izmok tartósan összehúzódnak (nem nyúlik a kéz után, hiányzik az optimális feligazítottság és a mozgás folyamatossága megtörik).
- A fizikai és a mentális állapot gyakran kéz a kézben járnak.

Félfelvétel (Half Halt)

Az összeszedettség pillanatnyi növelése, vagy a segítségék egy bizonyos hatása, amely növeli a ló figyelmét és javítja egyensúlyát.

Figura (Figure)

Lásd „patanyom figura”.

Fokozás (Lengthening)

A lépések vagy az ugrások megnyújtása, a keret tágulása, fenntartva azt az ütemet, mint a munkairamban és megtartva az egyensúlyt.

Habos száj

Lásd „rágja a zablát”. Jó szájtevékenység eredménye.

Hajlítás (Bend)

A ló teste a tarkójától a farkáig egyenletes, oldalirányú ívet látszik alkotni. Példák a hibás hajlításra: csak a nyakban hajlítva, csak a nyak aljánál hajlítva, vagy rossz irányba hajlítva.

Hajlíthatóság, hajlékonyság (Flexion, Flexibility, Suppleness)

1. (Suppleness) Rugalmasság; a ló képzettségénél és állapotánál fogva képes arra, hogy a lovas oldalirányú és a hosszanti hajlításokra, valamint a feligazíttóság finom szabályozására irányuló segítségeit elfogadja, és a kért feladatot végrehajtsa anélkül, hogy megtörne a mozgás folyamatossága vagy elveszne a megfelelő egyensúly.

2. (Flexion) Egy ízület hajlékonyságára vagy szabadságára utal (gyakran használt fogalom például a vállszabadság) a csontok egymáshoz viszonyított illesztése. A tarkó esetében hosszanti és oldalirányú hajlíthatóságról is beszélünk.

Hamis krágli (Broken Neckline)

A nyak pozíciója, melyben a nyak kb. elülső harmadában túlzott a hosszanti hajlítás. Ezáltal a nyak túlzottan lehajlik, a tarkó már nem a test legmagasabb pontja és a nyak felső vonala nem egyenletes, finom ívet formál, hanem gyakran megtört.

Határozott átmenet (Definition)

Az egyes jármódok vagy egy adott jármódon belüli iramok között mutatott egyértelmű különbség, tiszta elhatárolás.

Hátul késik (Late Behind)

Az ugrásváltásban a hátsó láb később ugrik át, mint az elülső. Gyakran a kellő mértékű összeszedettség hiányára vagy a külső és a belső szár funkciójának nem megfelelő elhatárolása okozza.

Hátul terpeszt (Wide Behind)

A ló hátulsó lábait egymástól távolabb tartva mozog az elülsőkhöz viszonyítva. (kiter a hátulsó lábak aktív tevékenysége alól - ez leggyakoribb piaffe-ban, ügetésekben végrehajtott fokozásokban, vagy állj feladatban hátul terpesztve áll meg). A ménnek fokozottan hajlamosak a hátul terpesztésre.

Hátulsó végtagok használata (Engagement)

A hátulsó lábak ízületeinek és a keresztcsonti ízületek fokozott rugalmassága az alátámasztás pillanatában, ezáltal a far viszonylag mélyebbre süllyed, ültetettebbé válik, az elülső rész pedig kikönnyül, szabadabbá válik. A hátulsó lábak arányaiban a súly nagyobb részét hordják. Előfeltétele a tolóerőnek, a hordozóerőnek és a lendületnek.

A hátulsó végtagok használata nem azonos a csánk hajlékonyságával vagy a „csánk aktivitásával”, amikor a hátulsó lábak ízületei sokkal inkább hajlítottak, amíg a láb a levegőben van, mint a talajon az alátámasztás pillanatában. A hátulsó végtagok használata nem is csupán a hátulsó lábak előre felé, a heveder irányába tett lépésének hossza - ez a hátulsó láb kinyújtása.

Hegyre fel (Uphill)

A ló hosszanti egyensúlyára utal; a farhoz képest viszonylagosan magasabb az elülső rész. Elsősorban vágtában figyelhető meg.

Hinta

Egy program feladat - hátraléptetések és előre irányuló lépések töretlen sorozata. A lépések száma meghatározott és a folyamatot többször kell megismételni, majd ezt követi egy előrehaladó átmenet (pl. „4 lépés hátra, 4 előre, 6 hátra, megindulás összeszedett vágtában”).

Hosszanti (Longitudinal)

Hosszanti irányú dimenzió, amely az ellentéte az oldalirányúnak és merőleges rá a ló teste az elejétől a végéig vagy a végétől az elejéig.

Húzza a hátulját (Dragging, Trailing)

A hátulsó végtagok aktivitásának hiányára utal az előre felé irányuló mozgásban (de nem használjuk a combra való engedés vagy a féloldalazás során a párhozamosság

hiányára abban az esetben, ha elmarad a fara), vagy a hátraléptetésnél jellemző hiba, hogy a ló a hátulsó végtagok aktivitásának hiánya miatt húzza a lábát.

Imbolyog, ingadozik (Swing, Swinging, Wobbling)

1. Ugrásváltás sorozatban a váll vagy a far az ugrásváltás irányába történő ismétlődő elmozdulása.

2. Bár a ló egyenes vonalon hald, úgy tűnik, egyik oldal egyensúlyi helyzete különbözik a másik oldalétól, vagy egyik oldalról a másikra folyamatosan egyensúlyoz.

3. A testsúly egyik oldalról másik oldalra történő egyensúlyozása pl. piaffe-ban vagy passzázsban. Ebben az esetben az elülső és / vagy a hátulsó lábak oldalirányban kilépnek a súlypont alól az egyensúly megtartása érdekében.

Ingatja a fejét, szítal a fejével, nem stabil támaszkodás, bizonytalan támaszkodás (Swinging Head)

A ló orra jobbra-balra mozog - elsősorban ügetésben és vágtaban - vagy köröz - általában vágtaban. Okozhatja az, hogy a ló nem fogadja el a támaszkodást, vagy a lovas kikényszeríti, durva kézzel igyekszik létrehozni a 'támaszkodást'.

Iram (Pace)

Az egyes jármódokon belül különböző iramok vannak: összeszedett (lépés, ügetés, vágta), munka (ügetés, vágta), közép (lépés, ügetés, vágta), nyújtott (lépés, ügetés, vágta).

Jármód (Gait)

A ló lábának egymástól különböző, szakaszonként ismétlődő mozdulatai határozzák meg, pl. lépés, ügetés, vágta, poroszka, tölt. A díjlovaglásban három jármódot használunk - lépés, ügetés, vágta.

Kapcsolat (Connection)

A ló és a lovas egyetlen harmonikus egységet alkot, a közöttük oda-vissza lezajló kommunikációban nincs megakadás, megtörés vagy gyengülés. Az energia áramlása nincs korlátozva, a lovas befolyása könnyedén tevődik át a lóra, akadálytalanul halad végig a lovon és vissza a lovasra. A kapcsolatnak három része van: a lovas keze és a ló szája között; a lovas ülése és a ló háta között; a lovas csizmája és a ló oldala között. Lásd még „átengedőség”.

Kapkod (Whipping Up, Cramp High, Snatching, Jerkily Hind Legs)

Az egyik vagy mind a két hátulsó lábra utalóan használjuk; hirtelen, időnként kifejezetten magasra rántja fel a lábát vagy a lábait. Természetellenes mozgás.

Kádencia (Cadence; Expression)

A ütem kifejezett kihangsúlyozásával, biztos tempóban, lendületesen és rugalmasan mozog a ló. A kifejezést főként az ügetésre használjuk.

Kerek (Roundness)

1. A ló profilja felső vonalának domborúsága.
2. A lapos mozgás ellentettjeként jellemzi a ló végtagjainak működését vagy a feladatok végrehajtását.

Keresztben vágta (Cross canter; Disunited)

A ló úgy vágta, hogy egyik lába vezet elől a másik hátul, tehát hátul nem a helyes lábon vágta.

Keret (Frame)

A ló orrától a farokrépáig terjedő távolság. A nyújtás vagy az összeszedettség viszonylagos mértéke határozza meg azt, hogy hosszabb vagy rövidebb a megkívánt keret. A lónak a lovas által behatárolt keretet a hátulsó végtagok aktív használatából fakadó lendület által kell kitölteni, a lovas keze sohasem húzhat vissza.

Késik (Late)

Segítség utáni végrehajtás. A kifejezést ugrásváltásnál használjuk. Késhe az átugrásnál az elülső láb, a hátulsó láb vagy segítség után lehet a teljes végrehajtás.

Kifejezett átmenet (Defined Transition)

Lásd „határozott átmenet”.

Kifeszül (Strung Out)

Az ellenszegülés egy formája, melyben a ló a szár ellen megy, túlzottan kinyújtja a nyakát, túlzottan vonal elé kerül; hiányzik a megfelelő önhordás, a hosszanti egyensúly és a támaszkodás, megfeszíti a tarkóját és a nyakát.

Kimarad (Camped, Parked)

A ló hátulsó lábai a test mögött helyezkednek el, nem lépnek a súlypont alá. Leggyakrabban az állj-al összefüggésben használjuk.

Kinyújtás, megnyúlás (Reach)

Az elülső végtagok, a hátulsó végtagok és a ló nyakának előrefelé történő kinyújtására utal (vagy használható ezek közül bármelyikkel kapcsolatban).

Kirágatás (Let the Horse Strech on a Long Rein)

A ló fokozatosan keretben előre és lefelé megnyúlik, miközben a szárat a lovas a kezéből puhán kicsúsztatja. Eközben a mozgás üteme és lendülete vagy aktivitása nem változik.

Kirántja a szárat (Snatching)

A ló hirtelen megrántja a szárat, megpróbálja kirántani azokat a lovas kezéből. Nem fogadja el a támaszkodást, nem elengedett.

Kivonja magát a segítség alól (Evasion)

A ló kitér a feladat nehézsége, a pontos végrehajtása vagy célja alól. Gyakran aktív ellenszegülés vagy engedetlenség nélkül történik (pl. tarkóban megtörik, nyitott száj, hamis krágli, a zablát a nyelve a lá veszi, stb.). A ló számos módon kivonhatja magát a zabla hatása alól, ezek mindegyike azt jelenti, hogy kitér a korrekt támaszkodás és a stabil kapcsolat elől.

Könnyedség (Lightness)

A ló súlypontjának elhelyezkedésére vagy a támaszkodás könnyedségére vonatkozik - az önhordás egyik összetevője.

Közép (iram) (Medium)

Középügetésben és középvágtában a ló enyhén megnyújtott hosszúságú lépésekkel illetve ugrásokkal halad (hosszuk az összeszedett és a nyújtott iram lépés és ugráshosszai között van). Fokozottabb hegyre fel egyensúlyt, több előre és felfelé irányuló tolóerőt és több megnyúlást mutat, mint munkairamban.

A középlépés lépéshosszúsága az összeszedett és a nyújtott lépés között van, tiszta átlépést mutat, jó tolóerőt hátulról és jó megnyúlást.

Külső oldal (Outside)

1. Az ellenkező oldal, mint amerre a lónak a feladat végrehajtásához állítva vagy hajlítva kell lennie. (oldalirányban)

2. A lónak a pálya vagy a kör középpontjától távolabb eső oldala.

Amennyiben a két feltétel nem esik egybe, az első pont az irányadó. (pl. ellenvágta esetében)

Lebegő fázis (Suspension – felfüggesztettség)

Ügetésben vagy vágóban az a pillanat, amikor a ló egyetlen lábbal sem érinti a talajt. A lebegő fázis passzázs feladatban a legkifejezettebb.

Lapos (Sticky, Flat)

A ló nehézkesen mozog, lábait nem emeli el határozottan a talajról. Földhöz ragadt.

Lendület (Impulsion, Schwung)

1. (Impulsion) Előre felfelé irányuló toló- és hordozóerő, mely a hátulsó lábak használatából eredő energia felszabadulásából ered.

2. (Schwung) A hátulsó részből eredő erőteljes előre ható tolóerő, mely átjárja az elasztikusan lengő hátat és az engedelmesen megnyúló nyakat is.

Lengő hát (Swinging Back)

A háti szalagok megemelkedése lehetővé teszi a hosszú hátizmok ritmikusan váltakozó összehúzódását és megnyúlását, először az egyik oldalon, majd a másikon. Ez adja a ló mozgásának rugalmasságát és lendületét, illetve engedi a hátulsó lábakból eredő tolóerőt a háton keresztül átvivni.

Leragad (Stuck)

Az egyik láb túlzottan sokáig marad a talajon, vagy egyáltalán nem emeli meg, megtörve ezzel a tiszta ütemet. Pl. a röviden hátra arcnál.

Lépés (Walk)

1. A ló egyik jármódja, mely 4 ütemű mozgás.

2. A ló lábai mozgásának ismétlődő folyamata. Egy lépés akkor ér véget, amikor a ló lábai újra eléri a kiindulási pozíciót. Egy ügetőlépés például magában foglal egy ütemet (egy átlós lábpár talajra érkezését), egy lebegőfázist, egy másik ütemet és egy másik pillanat lebegőfázist.

A lépések fokozása arra utal, mennyire tértnyerő a lépés egy teljes szakaszban.

Lötyögő szár (Slack)

Amikor meglöttyen a szár, megszűnik a korrekt kapcsolat és a támaszkodás a lovas keze és a ló szája között.

Megakad (Blocked)

A ló izmai pillanatnyilag vagy hosszabb időtartamra összehúzódnak (nem követi az ütemben történő megnyúlás és ellazulás az összehúzódást), ezáltal a kapcsolat megromlik. Okozhatja a lovas helytelen befolyása is.

Megperdül (Pivoting, Swingling)

A ló nem emeli fel lábát a megkívánt ütemben, hanem egy leragadt láb körül, a kívánatosnál gyorsabb ütemben megfordul. Használjuk a piruettel, a röviden hátra arccal, a hátulja körüli vagy az eleje körüli fordulattal kapcsolatban.

Megtört (Tilting)

A fej megbillenése vagy oldalra hajtása (mélyebben van az egyik füle) - mely által a ló részlegesen kivonja magát a segítségek alól. Ezen kifejezés helyett használhatjuk a 'tarkóban ferde' kifejezést is.

Merev (Stiff / Stiffness)

A ló képtelen arra, (szemben az akarat, vagy az együttműködő készség hiányával) hogy a feladat végrehajtásához megkívánt fokon és módon meghajlítsa ízületeit vagy megnyújtsa izomzatát (gyakran tévesztik össze a feszességgel és az ellenszegüléssel) Az edzés elején a gyakran merev.

Munka (iram) (Working)

Munkaügetésben és munkavágtában a ló energikusan, de nyugodtan halad az összeszedettség és a középiram közötti lépés vagy ugráshosszal.

Mutogatás (Goosestepping)

Az elülső végtagok eltúlzott mozgása, amely nem a hátulsó lábak energiájából táplálkozik.

Nem természetes, erőltetett, kényszerített (Constrained, Forced)

A lovas a feladatot a ló akarata ellenére hajtja végre, vagy ráerőszakol a lóra egy 'képileg' megjeleníteni kívánt állapotot. Nem szükségszerűen jelenti azt, hogy összehúzott, vagy visszafelé van lovagolva (a ló lehet arra kényszerítve, hogy hajoljon, vagy engedjen a zabláknak, vagy hogy gyorsan lépjen előre).

Nyújtás (iram) (Extension)

Nyújtott ügetésben és nyújtott vágtában a ló hegyre fel egyensúlyt tart fenn, az ugrások vagy a lépések maximálisan tértnyerőek a legnagyobb előreható tolóerő és a lehető legnagyobb mértékű megnyúlás által, mely során az önhordás végig megmarad.

Nyújtott lépésben a ló minden egyes lépésben a lehető legtértnyerőbben mozog, a legnagyobb előreható tolóerő, a szabad vállak és a lehető legnagyobb mértékű megnyúlás által.

Oldalirányú (Lateral)

Oldalirányú dimenzió, amely az ellentéte a hosszantinak és merőleges rá. A ló lehet oldalirányban állítva vagy hajlítva, vagy a kifejezés jelölheti a mozgás irányát.

Önhordás (Self-Carriage)

Olyan állapot, melyben a ló egyenletes puha támaszkodás mellett a hátulsó lábakkól eredő energia és a megfelelő háttevékenység révén önmagát hordja anélkül, hogy egyensúlyozna a lovas kezén.

Összehúzott (Constricted)

A ló természetes mozgását, könnyedségét, elengedettségét kényszer, visszaható segítségadás vagy az izmok tartós összehúzódása korlátozza. A lovat a lovas kényszeríti, vagy erőszakkal tartja össze, erőszakosan lerövidíti, ami által testileg feszessé válik, a hátulsó végtagok aktivitása lecsökken.

Összeszedettség (iram) (Collection)

Összeszedett ügetésben és összeszedett vágtában a ló fokozott hegyre fel egyensúlyt

és nagyobb lendületet mutat, mint munka iramban, a vágtaugrások és az ügetőlépések rövidebbek, de emelkedettebbek, mint más ügetés vagy vágta iramokban.

Összeszedett lépésben a ló fokozott aktivitással, élénken, céltudatosan halad, rövidebb, de emelkedettebb lépésekkel, mint a középlépésben. Nyaka szabadon emelkedik ki a marból, nagyobb mértékű az önhordása és több súlyt visel a hátulsó lábain, mint más lépés iramokban.

Passzban jár (Amble)

Az azonos oldali lábak együtt mozognak (2 ütemű mozgás). A lépés komoly ütemhibája, károsodása.

Passzázsszerű ügetés (Passage-like or Passagey Trot)

Meghosszabbodik az átlós lábpár alátámasztási fázisa az ügetésben, ez egy visszatartással, az előremenésben mutatott bizonytalansággal társul, ami azt a benyomást kelti, hogy a másik átlós lábpár a levegőben rövid időre megáll, illetve a ló habozik.

Párhuzamos hátulsó lábak (Propping; Magpie Hop)

A vágta lábsorrendjének hibája. A hátulsó lábak egyszerre érnek talajt, párhuzamosan dobbantanak (rendszerint a vágta piruett és az ugrásváltás hibájaként fordul elő).

Patanyom (Track / tracks)

1. Az egy nyomvonalon haladó lábra vagy lábakra utal. (pl. a ló egyenesen halad)
2. Oldaljárásoknál használjuk annak meghatározására, hogy a feladat végrehajtása során hány patanyomon haladnak a ló lábai (pl. a vállat be feladat 3, a farat be feladat 4 patanyomon végrehajtandó feladat - túlzott szöget zár be a ló a fallal, ha a vállat be feladatot a lovas 4 patanyomon hajtja végre)
3. A pálya fala melletti nyomvonal.

Patanyom figura (Figure)

A díjlovagló programok geometriai alkotó elemei, mint a kiskör, az átlóváltás és a nyolcas. Hibásan felcserélhetően használják a „feladattal”.

Pozíció (Position)

1. A lovas testtartása.
2. A ló a feladatban előírtnak megfelelő helyzete (állítás, hajlítás, párhuzamosság, stb.)

Rágja a zablát (Chewing the Bit)

A ló szájának finoman és óvatos mozdulataival foglalkozik a zablával - mutatja az állkapocs mozgékonyágát és elengedettségét, megindul a nyáleválasztás és kellemesen „habos” lesz a ló szája. Nem összetévesztendő a zabla ropogtatásával vagy a fogak csikorgatásával.

Rosszul izmolt (Slack)

Kiemelten a ló felsővonala, a hát és a nyak felső ívének megfelelő izomzatának és kondíciójának hiányosságára utal. A feladatok végrehajtásához nem megfelelő izmoltság hiánya gyakran jár együtt a rossz izomtónussal, a lengő hát hiányával vagy a beejtett háttal.

Rugalmasság, elasztikusság (Elasticity)

Az izomzat könnyed összehúzásának és megnyújtásának képessége, valamint az ez irányban mutatott hajlandóság. A rugalmas, elasztikus ló azt a benyomást kelti, hogy lovasa segítségeinek hatására rugószerűen „megnyújtható” vagy „összetolható”, emiatt mozgása „ruganyos”.

Sebesség, gyorsaság (Speed)

Arra utal, a ló milyen gyorsan halad előre (km/h). A gyorsaság fokozódhat az ugrások hosszának megnyúlásával vagy a tempó fokozásával, vagy mindkettővel. A fokozott tempó nem szükségszerűen jelent fokozott sebességet. Nem tévesztendő össze a lendülettel.

Segítség után (Late, After Aids)

Az adott feladat segítség utáni végrehajtása. A kifejezést leggyakrabban az ugrásváltásoknál és az átmeneteknél alkalmazzuk.

Segítségek elfogadása (On the Aids, Acceptance of the Aids)

A ló alkalmazkodik, nem vonja ki magát, nem tér ki lovasa segítségei alól, nem mutat ellenszegülést, nem tiltakozik. Ellenszegülés nélküli együttműködő készség a biztos támaszkodás fenntartására való hajlandósággal és a lovas segítségeinek használatával és / vagy a lovas súlyának elhelyezésével szemben mutatott tolerancia.

Siet, szalad, ütem fölött, gyors, rohan (Hurried, Hasty, Quick, Rushed, Rapid)
Mindegyik kifejezés a tempó túlzott gyorsaságára utal.

Sodródik (Drifting)

A ló nincs a lovas helyes segítségein, a hajlítás nem korrekt, a külső csizma nem tart meg kellőképpen, így a farával kitér a relatív egyenesre állítottságból, a ló kivonja magát a lovas segítségei alól.

Szabadlépés (Free Walk)

Megmutatja az elengedettséget. A lónak teljes szabadsága van, hogy leengedje, és előre lefelé kinyújtsa a fejét és a nyakát. Mind a ló lépéseinek hossza, mind a keret maximálisan megnyúlik. A szabad lépésnek két formája lehetséges. Hosszú száron: fennmarad a kapcsolat. Szárkapcsolat nélkül (8odadobott száron): a szár meghajlik, a ló szája és a lovas keze között nincs kapcsolat.

Szabadság (Freedom, Mobility)

1. (Mobility) A vállak és az elülső rész könnyedsége és mozgékonyága, amit a hátulsó lábak fokozott teherviselése tesz lehetővé.
2. (Freedom) Az elülső és a hátulsó végtagok ízületeinek mozgathatósága, az általuk behatárolt mozgás terjedelmének nagysága.

Szár ellen (Against the Bit)

A ló száját merev vagy nem engedő nyakkal / tarkóval / állkapoccsal a zabla ellen feszíti.

Szár fölött (Above the Bit)

A ló fejének pozíciója, mellyel kitér a támaszkodás elől azáltal, hogy orrát előre és felfelé emeli.

Száronlét (On the Bit)

A lovas befolyásának beteljesedése. A ló átengedően és nyugodtan elfogadja a kapcsolatot, nyaka rugalmas, a kívánt mértékben megnyúlik, keresi a támaszkodást,

hosszanti irányban rugalmas, kitölti a lovas által felkínált keretet.

Szár mögött, Segítségek mögött, Csizma mögött (Behind the Bit, Behind the Aids, Behind the Leg)

A ló oly módon vonja ki magát lovasa segítségei alól, hogy visszatart, vagy szár mögé bújik megszüntetve így a kapcsolatot, elkerüli, hogy előre lépjen a szárhoz. Ilyenkor a ló gyakran vonal mögött is van, de nem szükségszerűen.

Sziluett (Outline, Silhouette)

A ló profilja vagy kontúrja, amely megmutatja a ló önhordását és tartását.

Szűk keret (Short neck, Short Frame)

A ló orrvonala képzeletbeli függőleges egyenes mögé kerül a tarkó és vagy a nyak izületének túlzott hosszanti hajlítása következtében.

Tarkó (Poll)

A ló csontvázának legmagasabb pontja, a nyakszirt teteje. A díjlovaglásban használat, „rugalmas tarkó” kifejezés a közvetlenül a tarkó mögött elhelyezkedő izület hosszanti vagy oldalirányú rugalmasságára utal.

Tartás (Carriage)

A ló testtartása, legkönnyebben a ló profilja vagy kontúrja által értékelhető.

Támaszkodás (Contact)

A száraz rugalmas kapcsolatot adnak a ló szája és a lovas keze között oly módon, hogy a lovas könyökétől a ló szájáig töretlen egyenes vonalat - és nem ívet - alkotnak. A korrekt és könnyed támaszkodás meghatározója a ló és a lovas közötti kapcsolat rugalmassága.

Tempó (Tempo)

Az ütemek ismétlődésének száma adott időn belül. Gyorsabb tempó több lépést vagy ugrást jelent percenként. A tempó nem áll szükségszerűen egyenes arányban az

ugrások hosszával vagy a km/h-val. Az ütemet gyakran hibásan összekeverik a tempóval.

Tisztaság (Purity, Clarity)

1. (Purity) A patadobbanások kifejezett megkülönböztethetősége egy adott iramban vagy jármódban.
2. (Clarity) A patadobbanások rendjének pontossága egy jármódban.

Tol, tologat (Pushing Out)

A hátsó lábak kifejezetten a ló súlypontja mögött tevékenykednek, inkább hátulról tolva, mint hordva a súlyt. Hiányzik az önhordás.

Több célt (More Purpose; More Marching)

A lépéssel kapcsolatosan használjuk, amikor határozottabb, céltudatosabb, aktívabb előremenést kívánunk meg a lótól.

Túlfordul (Over-turned)

Félpiruettnél több mint 180°-ot fordul, vagy teljes piruettnél 360°-nál többet.

Túlzott hajlítás (Overbent)

A nyaknak a testhez képest történő túlzott oldalirányú elmozdulása, amely bekövetkezhet magában a nyakban, vagy a nyak kiindulási pontjánál. Az oldalirányú hajlítás egyenetlenségét eredményezi.

Ugrás, vágtaugrás (Stride)

A ló lábai mozgásának ismétlődő folyamata. Egy ugrás akkor ér véget, amikor a ló lábai újra eléri a kiindulási pozíciót. Egy vágtaugrás például magában foglal egy ütemet (egyik elülső láb érinti a talajt), még egy ütemet (az ellentétes átlós lábpár talajra érkezését), a harmadik ütemet (az ellentétes hátsó láb talajra érkezését) és egy pillanat lebegőfázist.

Az ugrások fokozása arra utal, hogy mennyire tértnyerő az ugrás egy teljes szakaszban.

Ültettség (Sitting)

A jól felépített, rendszeres, folyamatos képzés által a ló fokozottan képes a súlyt a hátuljára venni, ezáltal szabadabbá válik az elülső rész.

Ütem (Beat, Rhythm)

A lépés 4, az ügetés 2, a vágta 3 ütemű jármód.

1. (Beat) A patadobbanások egyenletessége egy jármódban. Egy pata vagy egy pár pata egyszerre érinti a talajt. A lépés négy, az ügetés kettő, a vágta három ütemű jármód.

2. (Beat) A zenés kűrben az ütemet gyakran használják a patadobbanások KIHANGSÚLYOZÁSÁRA. Ezért a zenei összefüggések figyelembe vételével a vágtnak egy, az ügetésnek és a lépésnek kettő hangsúlyozott üteme van.

3. (Rhythm) A patadobbanások jellemző sorozata és fázisa egy adott iramban. A díjlovaglás céljára az egyetlen korrekt ütem a tiszta lépés, a tiszta ügetés és a tiszta vágta (nem passz, poroszka, tölt, stb.) Nem keverendő össze az irammal vagy a kádenciával.

Ütemhiba (Irregular, Impure, Unlevel, Uneven)

Nem tiszta vagy egyenetlen. Az ütemhibák lehetnek pillanatnyiak, tartósak, vagy szisztematikusan jelentkezők (pl. minden jobb kézen lovagolt fordulatban). Állhat fenn kapcsolat egészségügyi problémával (pl. a láb, a hát vagy a száj fájdalmával) vagy lehet független tőle. Az összbenyomás pontszámaiban a jármódok ütemessége csak a tisztaságot és az egészségességet jelöli, de nem tartozik ide a tempó bizonytalansága.

Vállára esik, elmegy a külső vállán (Falling In, Falling On Inside Shoulder, Falling Out, Falling Over Outside Shoulder)

A vállak oldalirányú eltérése, amit az egyensúly elvesztése vagy segítségek alól való kitérés okoz.

Veszélyes lépés (Dangerous walk)

Nem tiszta 4 ütemű lépés, két ütemű tendencia.

Visszafelé lovaglás (Riding Backwards)

A lovas hibásan nem a hátulsó lábak tevékenységéből eredő lendület és az aktivitás által hozza létre a támaszkodást, hanem visszafelé ható kézzel, kényszeríti, összehúzza

a lovat. Ezáltal korlátozza a ló természetes mozgását, meggátolja az elengedettséget és az átengedőséget.

Vonal mögött (Behind the vertical, Overflexed)

Inkorrekt támaszkodás, a ló homlokvonala a függőleges mögé kerül. NEM ugyanaz, mint a „szár mögött”, mivel a vonal mögött menő ló száron van!

Zárt állj (Closed Halt)

A ló testtartása álljban, melyben biztos egyensúlyban van, a hátulsó lábak elégségesen a test alatt vannak, így a ló és a lovas súlya nagyjából egyenletesen oszlik el a négy lábon. Az elülső és hátulsó lábak párhuzamosan helyezkednek el.

Fordította és magyar nyelvre alkalmazta: Szűcs – Gáspár Kinga; Lektorálta: Dr. Mándi Barnabás és Dallos Beáta

Egyéb lovas szakszavak idegen nyelven:

Lovas szótár

Magyar	Angol	Német
ágaskodik	rear up	steigen
bélyegzés	brand-marking	e Brandmarkung
belső oldal	inside	e innere Seite
csikó	foal	s Fohlen
egyenesre igazítás	straighten	s Geraderichten
egyensúly	balance	s Gleichgewicht
elülső lábak	fore legs	e Vorderbeine
élénk	flesh, gay	frisch, munter
fajta	breed	e Rasse
fáradt	tired	müde

fedezőmén	stallion	r Deckhengst
félénk	shy	scheu
félvér	half-bred	s Halbblut
hajlított	bent	gebogen
hátasló	saddle horse	s Reitpferd
hátulsó lábak	hind legs	e Hinterbeine
hosszú szár	release of the reins	r lange Zügel
herélt	gelding	r Wallach
hóka	stripe	e Blasse
iram	tempo	s Tempo
irányváltoztatás	change of direction	r Richtungswechsel
járás	track	r Hufschlag
jármód	pace, gait	e Gangart
jegy	feature	s Merkmal
kanca	mare	e Stute
karám	paddock	r Koppel
kehesség	broken wind	r Dampf
kerítés	fence	r Zaun
kólika	colic	e Kolik
legel	to graze	grasen
legelő	pasture	e Weide
lendület	impulsion	r Schwung
lépés	walk	r Schritt

lovagol	ride a horse	reiten
lovagolatlan	unbroken	ungeritten
ló	horse	s Pferd
lusta	lazy, cold	faul
mar	withers	r Widerrist
marmagasság	the height (at withers)	e Widerristhöhe
megállás	halt	s Halten
megijed	be frightened	erschrecken
megpatkol	shoe a horse	den Huf beschlagen
mén	stallion	r Hengst
ménes	stud	s Gestüt
menő kedvű	alert, full of go	gehlustig
nyeregtörés	back sores	r Satteldruck
összeszedett	collected	versammeln
pata	hoof	r Huf
patkó	shoe	s Hufeisen
patkolás	shoeing of a horse	r Hufbeschlag
patkolókovács	farrier	r Hufschmied
pej	bay	braun
ridegtartás	grass-reading	e Robusthaltung
sánta	lame	lahm
sántaság	lameness	e Lahmheit
sárga	chestnut	fuchs

szárra állítás	bringing in hand	s Ans-Gebiss-Stellen
sérülés	injury	e Verletzung
sörény	mane	e Mahne
szalma	straw	s Stroh
szálas takarmány	dry food	s Rauhfutter
származás	pedigree	r Stammbaum
származási lap	certificate of origin	r Abstammungsnachw
szemes takarmány	corn	s Kornfutter
széna	hay	s Heu
szügy	chest	e Brust
szürke	gray	schimmel
takarmány	forage	s Futter
támaszkodás	accepting the bridle	e Anlehnung
tenyésztés	breeding	e Zucht
természet	character	r Charakter
ugróló	jumper	s Springpferd
ügetés	trot	r Trab
vágta	canter, galopp	r Galopp
vágtaugrás	one stride	ein Galoppsprung
vérmérséklet	temperament	s Temperament